Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

16. července 2015 *

„Hospodářská soutěž — Článek 102 SFEU — Podnik, který je majitelem patentu na standardizovanou technologii a který se před standardizační organizací zavázal, že třetím osobám vydá licence za rovných, přiměřených a nediskriminačních podmínek zvaných ‚FRAND' (‚fair, reasonable and non-discriminatory') — Zneužití dominantního postavení — Žaloba pro porušení — Žaloba na zdržení se jednání — Žaloba na stažení produktů — Žaloba na sdělení účetních údajů — Žaloba na náhradu škody — Povinnosti majitele patentu na standardizovanou technologii"

Ve věci C-170/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Landgericht Düsseldorf (Německo), dne 21. března 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 5. dubna 2013, v řízení

Huawei Technologies Co. Ltd

proti

ZTE Corp.,

ZTE Deutschland GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda senátu, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász a D. Šváby (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. září 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Huawei Technologies Co. Ltd C. Harmsenem, S. Barthelmessem, J. Wittingem, Rechtsanwälte, D. Geradinem, avocat, jakož i M. Dolmansem, advocaat,

— za ZTE Corp. a ZTE Deutschland GmbH M. Fähndrichem, Rechtsanwalt,

— za nizozemskou vládu M. Bulterman, C. Schillemans a B. Koopman, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: němčina.

— za portugalskou vládu L. Inez Fernandesem a S. Oliveira Pais, jako zmocněnci,

— za finskou vládu J. Heliskoskim, jako zmocněncem,

— za Evropskou komisi F. W. Bulstem, A. Dawesem a F. Ronkes Agerbeekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 20. listopadu 2014,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 102 SFEU.

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi společností Huawei Technologies Co. Ltd (dále jen „Huawei Technologies“) a společnostmi ZTE Corp. a ZTE Deutschland GmbH (dále jen „ZTE“) ve věci údajného porušení patentu na standardizovanou technologii stanovenou standardizační organizací (dále jen „PST“).

Právní rámec

Mezinárodní právo

3 Úmluva o udělování evropských patentů (Evropská patentová úmluva), podepsaná v Mnichově dne 5. října 1973, která vstoupila v platnost dne 7. října 1977, ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení (dále jen „EPÚ“), vytváří, jak stanoví její článek 1, „pro smluvní státy společné právo pro udělování patentů na vynálezy“.

4 Kromě společných pravidel pro udělování se evropský patent i nadále řídí vnitrostátními právními úpravami každého smluvního státu, pro který byl vydán. V tomto ohledu čl. 2 odst. 2 EPÚ stanoví:

„Evropský patent má v každém smluvním státě, pro který byl udělen, stejný účinek a podléhá stejnému režimu jako národní patent udělený v tomto státě […]“

5 Pokud jde o práva plynoucí pro majitele z evropského patentu, čl. 64 odst. 1 a 3 uvedené úmluvy stanoví:

„(1) [E]vropský patent [poskytuje] svému majiteli ode dne zveřejnění oznámení o jeho udělení a v každém smluvním státě, pro který byl udělen, stejná práva, jaká by mu poskytoval národní patent udělený v tomto státě.

[...]

(3) Porušení evropského patentu se projednává podle národního práva.“

Unijní právo

6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, s. 45; Zvl. vyd. 17/02, s. 32) v bodech 10, 12 a 32 stanoví toto:

„(10) Cílem této směrnice je sblížení právních systémů tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany vnitřního trhu.

[...]

(12) Touto směrnicí nesmí být dotčeno používání pravidel hospodářské soutěže, a zejména článků 81 a 82 Smlouvy. Opatření stanovená touto směrnicí nesmějí být využívána k neúměrnému omezování hospodářské soutěže v rozporu se Smlouvou.

[...]

(32) Tato směrnice je založena na úctě k základním lidským právům, a zejména na zásadách uznávaných Listinou základních práv Evropské unie [(dále jen ‚Listina')]. Jejím cílem je především zajistit plné dodržování práv duševního vlastnictví v souladu s čl. 17 odst. 2 [Listiny]."

7 Článek 9 uvedené směrnice, nadepsaný „Předběžná a zajišťovací opatření", v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby soudní orgány na žádost navrhovatele mohly:

a) vydat vůči údajnému porušovateli práv prozatímní soudní zákaz s cílem zamezit hrozící [hrozícímu] porušení práva duševního vlastnictví, […]

[...]"

8 Článek 10 téže směrnice, nadepsaný „Nápravná opatření", v odstavci 1 stanoví:

„Aniž je dotčena náhrada škody, která vznikla nositeli práv porušením práv, a aniž je dotčeno odškodnění jiného druhu, zajistí členské státy, aby příslušné soudní orgány mohly na žádost navrhovatele nařídit přijetí vhodných opatření ve vztahu ke zboží, o němž bylo zjištěno, že jsou jím porušována práva duševního vlastnictví, a ve vhodných případech i ve vztahu k materiálům a nástrojům, které byly používány především při výrobě nebo zpracování tohoto zboží. Tato opatření zahrnují:

a) stažení z obchodních kanálů,

b) konečné odstranění z obchodních kanálů, nebo

c) zničení."

Německé právo

9 Ustanovení § 242 občanského zákoníku (Bürgerliches Gesetzbuch), nadepsané „Plnění závazků v dobré víře", stanoví, že dlužník je povinen poskytnout plnění v souladu s požadavky dobré víry s ohledem na zvyklosti přípustné v obchodním styku.

10 Ustanovení § 139 odst. 1 patentového zákona (Patentgesetz, BGBl. 1981 I, s. 1), ve znění naposledy pozměněném ustanovením § 13 zákona ze dne 24. listopadu 2011 (BGBl. 2011 I, s. 2302), zní takto:

„Hrozí-li opakování porušení, má poškozená strana právo podat žalobu na zdržení se jednání proti všem osobám, které používají patentovaný vynález v rozporu s ustanoveními paragrafů 9 až 13. Toto právo má rovněž v případě hrozby prvního spáchání porušení."

11 Ustanovení § 19 a § 20 zákona proti omezování hospodářské soutěže (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen) ze dne 26. června 2013 (BGBl. 2013 I, s. 1750) zakazují zneužití dominantního postavení na trhu ze strany podniků.

Pravidla ETSI

12 European Telecommunication Standards Institute (Evropský ústav pro telekomunikační normy; dále jen „ETSI") je organizace, jejímž předmětem v souladu s bodem 3.1 přílohy 6 jednacího řádu ETSI (ETSI Rules of Procedure), nadepsaným „Politika ETSI týkající se duševního vlastnictví" („ETSI Intellectual Property Rights Policy"), je vytvořit standardizované technologie, které jsou přizpůsobeny technickým cílům evropského odvětví telekomunikací, a snížit nebezpečí pro ETSI, jeho členy a třetí osoby, které používají standardizované technologie ETSI, že investice do přípravy, přijetí a použití standardizovaných technologií budou ztraceny z důvodu nedostupnosti duševního vlastnictví zásadního pro použití uvedených standardizovaných technologií. Za tímto účelem je cílem této přílohy nalézt rovnováhu mezi potřebami standardizace pro účely veřejného používání v oblasti telekomunikací a právy majitelů práv duševního vlastnictví.

13 Podle bodu 3.2 uvedené přílohy musí být majitelé práv duševního vlastnictví náležitě a spravedlivě odměněni v případě použití jejich práv duševního vlastnictví.

14 Na základě bodu 4.1 téže přílohy všichni členové ETSI zejména během procesu vypracovávání standardizované technologie, na jejímž vývoji se podílejí, přijmou opatření nutná k tomu, aby ETSI informovali co nejdříve o svých právech duševního vlastnictví ke standardizovaným technologiím.

15 Bod 6.1 přílohy 6 jednacího řádu ETSI stanoví, že pokud je ETSI informován o právu duševního vlastnictví ke standardizované technologii, jeho generální ředitel vyzve neprodleně majitele uvedeného práva, aby přijal ve lhůtě tří měsíců neodvolatelný závazek být připraven udělit licence týkající se uvedeného práva za rovných, přiměřených a nediskriminačních podmínek zvaných „FRAND" („fair, reasonable, and non-discriminatory").

16 Podle bodu 6.3 uvedené přílohy v případě, že není takový závazek přijat, ETSI přezkoumá, zda musí být práce na dotčených částech standardizované technologie přerušeny.

17 Bod 8.1 téže přílohy stanoví, že odmítne-li majitel práv duševního vlastnictví přijmout uvedený závazek, ETSI přezkoumá, zda existuje alternativní technologie, a pokud tomu tak není, práce na přijetí dotčené normy se zastaví.

18 Podle bodu 14 přílohy 6 jednacího řádu ETSI veškerá porušení této přílohy některým z členů ETSI představuje porušení jeho povinností vůči ETSI.

19 V souladu s bodem 15.6 uvedené přílohy se duševní vlastnictví považuje za standardizovanou technologii zejména tehdy, není-li z technických důvodů možné vyrobit výrobky konformní se standardizovanou technologií, aniž by bylo toto vlastnictví porušeno (dále jen „patent na standardizovanou technologii").

20 ETSI však nepřezkoumává platnost ani standardizovanou povahu duševního vlastnictví, o potřebě jehož použití byl informován některým ze svých členů. Uvedená příloha rovněž nedefinuje pojem „licenční podmínky FRAND“.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

21 Celosvětová společnost Huawei Technologies působící v odvětví telekomunikací je majitelkou zejména evropského patentu zapsaného do rejstříku pod číslem EP 2 090 050 B 1, nazvaného „Proces a zařízení k vytvoření synchronizačního signálu ve spojovacím systému“, vydaného Spolkovou republikou Německo, smluvním státem EPÚ (dále jen „patent EP 2 090 050 B 1“).

22 Společnost Huawei Technologies dne 4. března 2009 uvedený patent oznámila ETSI jako patent na standardizovanou technologii „Long Term Evolution“. Při té příležitosti se zavázala udělit licence třetím osobám za podmínek FRAND.

23 V tomto ohledu předkládající soud v předkládacím rozhodnutí konstatoval, že uvedený patent je patent na standardizovanou technologii, což znamená, že každý, kdo používá uvedenou standardizovanou technologii, nutně využije tentýž patent.

24 V době od listopadu 2010 do konce března 2011 společnost Huawei Technologies a společnost ZTE Corp., která patří do celosvětové skupiny působící v odvětví telekomunikací a která uvádí v Německu na trh produkty vybavené programem, jenž se váže k uvedené standardizované technologii, zahájily jednání týkající se zejména porušení patentu EP 2 090 050 B 1 a možnosti vydat pro uvedené produkty licenci za podmínek FRAND.

25 Společnost Huawei Technologies uvedla výši poplatku, který považovala za přiměřený. Společnost ZTE Corp. usilovala o křížovou licenci. Žádná nabídka týkající se licenční smlouvy však nevyústila k uzavření smlouvy.

26 Společnost ZTE uvádí na trh produkty fungující na základě standardizované technologie „Long Term Evolution“, přičemž využívá patent EP 2 090 050 B 1, a společnosti Huawei Technologies neplatí poplatky ani jí nepodává úplnou zprávu o jeho využívání.

27 Na základě článku 64 EPÚ a ustanovení § 139 a násl. patentového zákona, ve znění naposledy pozměněném ustanovením § 13 zákona ze dne 24. listopadu 2011, podala dne 28. dubna 2011 společnost Huawei Technologies k předkládajícímu soudu žalobu pro porušení proti společnosti ZTE, kterou se domáhala zdržení se jednání, sdělení účetních údajů, stažení produktů, jakož i přiznání náhrady škody.

28 Uvedený soud má za to, že výsledek sporu v původním řízení závisí na otázce, zda žaloba podaná společností Huawei Technologies představuje zneužití dominantního postavení ze strany posledně uvedené. Uvádí, že by bylo možné namítat nucenou povahu licence za tím účelem, aby byla zamítnuta žaloba na zdržení se jednání zejména na základě článku 102 SFEU, pokud by bylo možné se domnívat, že společnost Huawei Technologies podáním žaloby zneužívá svého dominantního postavení, jehož existence není – podle předkládajícího soudu – zpochybňována.

29 Předkládající soud nicméně konstatuje, že lze zaujmout různé přístupy pro účely určení, v jakém okamžiku majitel PST podáním žaloby na zdržení se jednání porušil článek 102 SFEU.

30 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že na základě článku 102 SFEU, ustanovení § 20 odst. 1 zákona ze dne 26. června 2013 proti omezování hospodářské soutěže a ustanovení § 242 občanského zákoníku měl Bundesgerichtshof (Spolkový soud, Německo) v rozsudku ze dne 6. května 2009, Orange

Book (KZR 39/06) za to, že majitel patentu, který podá žalobu na zdržení se porušování, i když žalovaná osoba může požádat o vydání licence pro dotčený patent, zneužívá svého dominantního postavení pouze za zvláštních podmínek.

31 Na jedné straně žalovaný musí žalobci učinit nepodmíněnou nabídku na uzavření licenční smlouvy, přičemž tato nabídka nesmí obsahovat ustanovení omezující licenci pouze na případy porušení práv, s tím, že žalovaný je svou nabídkou vázán a žalobce ji musí přijmout, jelikož by její odmítnutí mělo za účinek, že by žalovaný byl nespravedlivě omezen nebo by byla porušena zásada zákazu diskriminace.

32 Na druhé straně, pokud žalovaný předmět patentu užívá před tím, než žalobce přijme jeho nabídku, musí dodržovat povinnosti, které pro něj – pro účely užívání patentu – budou vyplývat z budoucí licenční smlouvy, tedy evidovat užívání a plnit z toho vyplývající platební povinnosti.

33 S ohledem na to, že nabídku společnosti ZTE nelze považovat za „nepodmíněnou“, neboť se týká pouze produktů, ohledně kterých dochází k porušování, a že společnost ZTE nezaplatila společnosti Huawei Technologies částku vypočítaného poplatku, ani jí nepodala úplnou zprávu o užívání, předkládající soud uvádí, že musí vyloučit, že by společnost ZTE mohla platně namítat nucenou povahu licence, a tudíž musí vyhovět žalobě na zdržení se jednání, kterou podala společnost Huawei Technologies.

34 Předkládající soud však konstatuje, že se jeví, že v tiskových zprávách č. IP/12/1448 a MEMO/12/1021 ze dne 21. prosince 2012 týkající se oznámení námitek zaslaného společnosti Samsung v souvislosti s tím, že uvedená společnost podala žaloby pro porušování patentu v odvětví telekomunikací, měla Evropská komise za to, že podání žaloby na zdržení se jednání je podle článku 102 SFEU protiprávní, týká-li se PST, jestliže majitel uvedeného PST oznámil standardizační organizaci, že je připraven vydávat licence za podmínek FRAND, a jestliže je sám porušovatel ochoten o takové licenci vyjednávat. Byla by tedy irelevantní skutečnost, že dotčené účastnice řízení nedospěly ke shodě ohledně obsahu určitých ustanovení licenční smlouvy a zejména ani o výši poplatku.

35 Přitom předkládající soud uvádí, že pokud by měl použít pouze uvedená kritéria, musel by žalobu na zdržení se jednání podanou společností Huawei Technologies zamítnout jako zneužívající ve smyslu článku 102 SFEU, jelikož je nesporné, že účastnice původního řízení byly ochotny vyjednávat.

36 Předkládající soud má za to, že okolnost ve věci v původním řízení, že porušovatel byl ochoten vyjednávat s majitelem patentu EP 2 090 050 B 1 o vydání licencí třetím osobám, není dostačující k tomu, aby představovala zneužití dominantního postavení.

37 Při posouzení zneužívající povahy jednání majitele PST je podle předkládajícího soudu třeba zajistit přiměřenou a spravedlivou rovnováhu všech legitimních zájmů účastníků, kterým musí být přiznána rovnocenná vyjednávací síla.

38 V tomto smyslu má předkládající soud za to, že postavení majitele PST, jakož i postavení porušovatele jim nesmí umožnit získání příliš vysokých poplatků (situace „hold-up“) ani příliš nízkých poplatků (situace „reverse hold-up“). Z tohoto důvodu, ale také kvůli rovnému zacházení s držiteli licence a porušovateli patentu pro tentýž produkt, musí majitel PST mít možnost podat žalobu na zdržení se jednání. Výkon legálně stanoveného práva totiž nemůže sám o sobě představovat zneužití dominantního postavení, k jehož charakterizaci dochází při výskytu dalších okolností. Není tudíž dostačující použít jako kritérium takového zneužití pojem „připravenost jednat“ ze strany porušovatele, neboť to může vést k mnoha různým výkladům poskytujícím porušovateli příliš širokou svobodu. V každém případě, pokud by takový pojem byl relevantní, bylo by třeba uložit určité kvalitativní a časové požadavky určené k zajištění poctivosti žadatele o licenci. Je tedy třeba požadovat, aby byla podána „nepodmíněná“ žádost o licenci, a to před využitím dotčeného patentu, která je přesná a přijatelná a obsahuje všechny prvky obecně přítomné v licenčních smlouvách. Konkrétně, pokud jde o žádosti o licence podané hospodářskými subjekty, které již uvedly na trh produkty za využití PST, musí uvedené hospodářské subjekty bezprostředně splnit své povinnosti spočívající v podání zprávy

o využití daného PST a zaplacení z něj plynoucího poplatku. Mimoto má předkládající soud za to, že porušovatel musí nejprve mít možnost složit záruku namísto přímého zaplacení poplatku majiteli dotčeného PST. Stejně tak je třeba předvídat možnost, aby žadatel o licenci ponechal daného majitele stanovit výši poplatku na základě spravedlivého uvážení.

39 Za těchto podmínek se Landgericht Düsseldorf rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Zneužívá majitel [PST], který vůči standardizační organizaci vyjádřil svoji připravenost udělit třetím osobám licenci za podmínek [FRAND], své dominantní postavení, když vůči porušovateli podá žalobu na zdržení se jednání, i když porušovatel vyjádřil svoji připravenost k jednání o takové licenci,

nebo

je třeba mít za to, že ke zneužití dominantního postavení dojde až tehdy, když porušovatel učinil majiteli patentu přijatelnou nepodmíněnou nabídku na uzavření licenční smlouvy, kterou majitel patentu nemůže odmítnout, aniž by porušovatele nespravedlivě omezil nebo porušil zásadu zákazu diskriminace, a porušovatel již před udělením licence splní smluvní povinnosti za předešlé užívání?

2) Pokud ke zneužití dominantního postavení dojde již v důsledku připravenosti porušovatele k jednání:

Klade článek 102 SFEU zvláštní kvalitativní nebo časové požadavky na takovou připravenost k jednání? Je možné mít za to, že porušovatel je připraven jednat, jestliže pouze obecným způsobem (ústně) prohlásil, že je připraven zahájit jednání, nebo musí porušovatel již jednání zahájit, například tím, že uvede konkrétní podmínky, za kterých je připraven uzavřít licenční smlouvu?

3) Je-li podání přijatelné nepodmíněné nabídky na uzavření licenční smlouvy podmínkou pro zneužití dominantního postavení:

Klade článek 102 SFEU zvláštní kvalitativní nebo časové požadavky na takovou nabídku? Musí nabídka obsahovat všechna ustanovení, která jsou obvykle v licenčních smlouvách v příslušné technické oblasti obsažena? Může být konkrétně nabídka podmíněna skutečným užíváním výše uvedeného patentu či jeho platností?

4) Pokud je předpokladem pro zneužití dominantního postavení splnění povinností, které pro porušovatele vyplývají z licence, která má být poskytnuta:

Klade článek 102 SFEU zvláštní požadavky na toto splnění povinností ze strany porušovatele? Je porušovatel práv povinen podat zprávu o předešlém užívání nebo zaplatit licenční poplatky? Může porušovatel popřípadě povinnost zaplatit licenční poplatky splnit i prostřednictvím poskytnutí záruky?

5) Platí podmínky, za kterých se má za to, že majitel [PST] zneužil svého dominantního postavení, i v případě, že majitel u soudu uplatní jiné nároky z titulu porušení patentu (sdělení účetních údajů, stažení výrobků, náhradu škody)?“

K předběžným otázkám

40 Úvodem je třeba uvést, že projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce spadá do rámce sporu o porušení evropského patentu mezi dvěma hospodářskými subjekty činnými v odvětví telekomunikací, které jsou majiteli řady patentů na standardizovanou technologii „Long Term Evolution“ vytvořenou v rámci ETSI a představovanou více než 4 700 PST, ohledně kterých se uvedené subjekty zavázaly vydávat licence třetím osobám za podmínek FRAND.

41 V rámci uvedeného sporu se předkládající soud táže, zda musí kvalifikovat jako „zneužití dominantního postavení“ ve smyslu článku 102 SFEU, a tudíž zamítnout žalobu pro porušení směřující ke zdržení se porušování, ke sdělení účetních údajů, ke stažení dotčených produktů, jakož i k náhradě škody, kterou podal majitel PST, v projednávané věci společnost Huawei Technologies, proti údajnému porušovateli uvedeného PST, společnosti ZTE, která požádala o uzavření licenční smlouvy.

42 Pro účely odpovědi předkládajícímu soudu a posouzení legitimity takové žaloby pro porušování podané majitelem PST proti porušovateli, se kterým nemohlo být dosaženo žádné dohody o licenci, je třeba vyvážit zaprvé zachování volné hospodářské soutěže, kvůli čemuž primární právo a zejména článek 102 SFEU zakazují zneužívání dominantního postavení, a zadruhé nezbytné zajištění práv duševního vlastnictví uvedeného majitele a jeho práva na účinnou právní ochranu, která jsou zaručena čl. 17 odst. 2 a článkem 47 Listiny.

43 Jak předkládající soud konstatuje v předkládacím rozhodnutí, existence dominantního postavení před ním účastnice původního řízení nezpochybnily. Otázky položené předkládajícím soudem se týkají výhradně existence zneužití, a proto je třeba přezkum omezit na posledně uvedené kritérium.

K první až čtvrté předběžné otázce a k páté otázce, pokud jde o žaloby podané s cílem dosáhnout stažení produktů

44 Podstatou první až čtvrté otázky a páté otázky, pokud jde o žaloby podané s cílem dosáhnout stažení produktů, které byly položeny předkládajícím soudem a které je třeba přezkoumat společně, je zjištění, za jakých okolností může podání – ze strany podniku, který má dominantní postavení a je majitelem PST, ve vztahu k němuž se před standardizační organizací zavázal vydávat třetím osobám licence za podmínek FRAND – žaloby, jejímž předmětem je zdržení se porušování daného PST či stažení produktů, k jejichž výrobě byl uvedený PST využit, být považováno za zneužívající praktiku v rozporu s článkem 102 SFEU.

45 Úvodem je třeba připomenout, že pojem „zneužití dominantního postavení“ ve smyslu 102 SFEU je pojmem objektivním, který se vztahuje na jednání podniku v dominantním postavení, jež mají na trhu, na němž je stupeň hospodářské soutěže již oslabený právě v důsledku přítomnosti takového podniku, za následek bránění za použití prostředků odlišných od těch, které jsou používány při běžné soutěži výrobků nebo služeb na základě plnění hospodářských subjektů, zachování stupně hospodářské soutěže, který ještě na trhu existuje, nebo rozvoji této hospodářské soutěže (rozsudky Hoffmann-La Roche v. Komise, 85/76, EU:C:1979:36, bod 91; AKZO v. Komise, C-62/86, EU:C:1991:286, bod 69, jakož i Tomra Systems a další v. Komise, C-549/10 P, EU:C:2012:221, bod 17).

46 V tomto ohledu z ustálené judikatury plyne, že výkon výlučného práva spojeného s právem duševního vlastnictví, a sice ve věci v původním řízení práva podat žalobu pro porušování, je součástí výsadních práv majitele práva duševního vlastnictví, takže výkon takového práva, i když k němu dojde ze strany podniku v dominantním postavení, nemůže sám o sobě představovat zneužití dominantního postavení (v tomto smyslu viz rozsudky Volvo, 238/87, EU:C:1988:477, bod 8; RTE a ITP v. Komise, C-241/91 P a C-242/91 P, EU:C:1995:98, bod 49; jakož i IMS Health, C-418/01, EU:C:2004:257, bod 34).

47 Nicméně je rovněž nesporné, že výkon výlučného práva spojeného s právem duševního vlastnictví ze strany jeho majitele může za mimořádných okolností vést ke zneužití ve smyslu článku 102 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky Volvo, 238/87, EU:C:1988:477, bod 9; RTE a ITP v. Komise, C-241/91 P a C-242/91 P, EU:C:1995:98, bod 50, jakož i IMS Health, C-418/01, EU:C:2004:257, bod 35).

48 Nicméně jak poznamenal generální advokát v bodě 70 stanoviska, je třeba zdůraznit, že věc v původním řízení vykazuje zvláštnosti, které ji odlišují od věcí, v nichž byla vydána judikatura citovaná v bodech 46 až 47 tohoto rozsudku.

49 Na jedné straně je charakterizována skutečností, jak uvádí předkládající soud, že dotčený patent je patent na standardizovanou technologii vytvořenou standardizační organizací, pročež je jeho využívání nezbytné pro všechny soutěžitele, kteří zamýšlejí vyrábět produkty v souladu se standardizovanou technologií, k níž se váže.

50 Tato charakteristika odlišuje PST od patentů, které nejsou patenty na standardizovanou technologii a které třetím osobám běžně umožňují vyrábět konkurenční produkty, aniž by využily dotčený patent a omezily základní funkce dotčeného produktu.

51 Na druhé straně se věc v původním řízení vyznačuje skutečností, že dotčený patent získal postavení PST pouze výměnou za to, že jeho majitel se před danou standardizační organizací neodvolatelně zavázal vydávat licence za podmínek FRAND, jak plyne z bodů 15 až 17 a 22 tohoto rozsudku.

52 Ačkoli majitel dotčeného patentu na standardizovanou technologii má právo podat žalobu na zdržení se jednání nebo na stažení produktů, skutečnost, že uvedený patent získal postavení PST, má za následek, že jeho majitel může vyloučit vstup na trh i udržení na trhu takových produktů vyrobených soutěžiteli, a tím si vyhradit výrobu takových produktů.

53 Za takových okolností a s ohledem na skutečnost, že závazek vydávat licence za podmínek FRAND vyvolává u třetích osob legitimní očekávání, že majitel PST jim skutečně vydá licence za takových podmínek, může odmítnutí majitele PST vydat licenci za takových podmínek v zásadě představovat zneužití ve smyslu 102 SFEU.

54 Z toho plyne, že s ohledem na vytvořená legitimní očekávání lze proti žalobám na zdržení se jednání či na stažení produktů namítat zneužívající povahu takového zamítnutí. Na základě článku 102 SFEU je však majitel povinen vydat licenci pouze za podmínek FRAND. Přitom účastnice původního řízení se neshodují na tom, co vyžadují podmínky FRAND v projednávané věci.

55 Aby v takovém případě nemohla být žaloba na zdržení se jednání či na stažení produktů považována za zneužívající, musí majitel PST dodržet podmínky, které mají zaručit spravedlivé vyvážení dotčených zájmů.

56 V tomto ohledu je namístě zohlednit zvláštnost skutkových a právních okolností projednávané věci (v tomto smyslu viz rozsudek Post Danmark, C-209/10, EU:C:2012:172, bod 26 a citovaná judikatura).

57 Je tedy třeba zohlednit nezbytné dodržování práv duševního vlastnictví, kterého se týká směrnice 2004/48, jež v souladu s čl. 17 odst. 2 Listiny stanoví soubor právních prostředků určených k zajištění vysoké úrovně ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu, jakož i práva na účinnou právní ochranu zaručeného článkem 47 Listiny, které je tvořeno různými prvky, mezi kterými je právo na přístup k soudům (v tomto smyslu viz rozsudek Otis a další, C-199/11, EU:C:2012:684, bod 48).

58 Tento požadavek na vysokou úroveň ochrany práv duševního vlastnictví znamená, že jejich majitel v zásadě nemůže být zbaven možnosti obrátit se na soud s takovou žalobou, která má zajistit skutečné dodržování jeho výlučných práv, a že jejich uživatel, pokud není jejich majitelem, v zásadě musí pro veškeré používání předem získat licenci.

59 Neodvolatelný závazek vydávat licence za podmínek FRAND přijatý před standardizační organizací majitelem PST sice nemůže zbavit podstaty práva zaručená dotčenému majiteli čl. 17 odst. 2 a článkem 47 Listiny, nicméně odůvodňuje, aby mu bylo uloženo dodržování zvláštních požadavků při podání žaloby na zdržení se jednání či na stažení produktů proti údajnému porušovateli.

60 V důsledku toho majitel PST, který má za to, že jeho PST byl předmětem porušování, poruší článek 102 SFEU, pokud bez předchozího upozornění údajného porušovatele či konzultace s údajným porušovatelem podá proti posledně uvedenému žalobu na zdržení se jednání či na stažení produktů, i v případě, že dotčený PST již byl údajným porušovatelem využíván.

61 Na jedné straně musí majitel PST před podáním takových žalob upozornit údajného porušovatele na porušování, které mu vytýká, označit dotčený PST a upřesnit způsob, kterým jej porušovatel porušil.

62 Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 81 stanoviska, vzhledem ke značnému počtu PST tvořícím standardizovanou technologii, jako je standardizovaná technologie dotčená v původním řízení, není jisté, že porušovatel jednoho z uvedených PST nutně ví, že používá PST, který je platný a zároveň se vztahuje ke standardizované technologii.

63 Na druhé straně poté, co údajný porušovatel vyjádří vůli uzavřít licenční smlouvu za podmínek FRAND, musí majitel PST v souladu se závazkem přijatým před standardizační organizací předat porušovateli konkrétní písemnou nabídku licenční smlouvy za podmínek FRAND a upřesnit zejména poplatek a způsob jeho výpočtu.

64 Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 86 stanoviska, v případě, kdy se majitel PST zavázal před standardizační organizací vydávat licence za podmínek FRAND, může být důvodné očekávat, že takovou nabídku učiní. Mimoto vzhledem k neexistenci veřejné standardní licenční smlouvy a neexistenci zveřejňování licenčních smluv již uzavřených s jinými soutěžiteli, může majitel PST lépe než údajný porušovatel posoudit, zda jeho nabídka dodržuje podmínku zákazu diskriminace.

65 Naproti tomu údajnému porušovateli přísluší tuto nabídku pečlivě zvážit v souladu s uznávanými obchodními zvyklostmi a s dobrou vírou, což je třeba určit na základě objektivních kritérií a znamená to zejména zdržení se jakékoli odkládací taktiky.

66 Nepřijme-li údajný porušovatel nabídku, která mu byla učiněna, může uplatňovat zneužívající povahu žaloby na zdržení se jednání či na stažení produktů, pouze pokud majiteli daného PST v krátké lhůtě předloží písemnou konkrétní protinabídku odpovídající podmínkám FRAND.

67 Mimoto v případě, že údajný porušovatel použije PST před uzavřením licenční smlouvy, přísluší mu – v okamžiku zamítnutí jeho protinabídky – zřídit přiměřenou záruku v souladu s uznávanými obchodními zvyklostmi, například pokynutím bankovní záruky či zastavením nezbytných částek. Výpočet této záruky musí zohlednit zejména, kolikrát byl použit PST, ohledně kterého má údajný porušovatel předložit vyúčtování.

68 Kromě toho, pokud není po podání protinávrhu údajného porušovatele dosaženo dohody o podrobnostech podmínek FRAND, mohou se účastníci dohodnout, že požádají třetí nezávislou osobu, aby v krátké lhůtě určila výši poplatku.

69 Konečně s ohledem jednak na skutečnost, že standardizační organizace, jako je ta, která vytvořila standardizovanou technologii dotčenou v původním řízení, nekontroluje při standardizačním postupu ani platnost patentů, ani zda jde o patenty na standardizovanou technologii, které se účastní, a jednak na právo na účinnou právní ochranu zaručené článkem 47 Listiny, nelze údajnému porušovateli vytýkat ani že v průběhu jednání o vydání licence zpochybňuje platnost uvedených patentů, že jde o patenty na standardizovanou technologii, které se účastní, či jejich skutečné využívání, ani že si vyhradil možnost učinit tak v budoucnu.

70 Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda jsou výše uvedená kritéria v projednávané věci splněna v rozsahu, v jakém jsou – podle dotčených okolností – relevantní pro řešení sporu v původní věci.

71 Ze všech výše uvedených úvah plyne, že na první až čtvrtou otázku a na pátou otázku, pokud jde o žaloby podané s cílem dosáhnout stažení produktů, je třeba odpovědět tak, že článek 102 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že majitel PST, který se před standardizační organizací neodvolatelně zavázal vydávat třetím osobám licence za podmínek FRAND, nezneužívá dominantní postavení ve smyslu uvedeného článku, když podá žalobu pro porušení směřující ke zdržení se porušování jeho patentu či ke stažení produktů, k jejichž výrobě byl daný patent použit, jestliže:

— před podáním uvedené žaloby jednak upozornil údajného porušovatele na vytýkané porušení, označil uvedený patent a upřesnil, v čem spočívalo jeho porušení, a jednak poté, co údajný porušovatel vyjádřil vůli uzavřít licenční smlouvu za podmínek FRAND, předá danému porušovateli konkrétní písemnou nabídku licenční smlouvy za podmínek FRAND a upřesní zejména poplatek a způsob jeho výpočtu a

— uvedený porušovatel, který nadále využívá dotčený patent, nezváží pečlivě dotčenou nabídku v souladu s uznávanými obchodními zvyklostmi a s dobrou vírou, což je třeba určit na základě objektivních kritérií a znamená to zejména zdržení se jakékoli odkládací taktiky.

K páté otázce, pokud jde o žaloby podané s cílem dosáhnout sdělení účetních údajů či přiznání náhrady škody

72 Podstatou páté otázky předkládajícího soudu, pokud jde o žaloby podané s cílem dosáhnout sdělení účetních údajů či přiznání náhrady škody, je, zda článek 102 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že podniku, který má dominantní postavení a je majitelem PST, který se před standardizační organizací zavázal vydávat licence za podmínek FRAND, zakazuje podat žalobu pro porušování proti údajnému porušovateli jeho PST, která směřuje ke sdělení účetních údajů týkajících se užívání daného PST nebo k přiznání náhrady škody na základě uvedeného užívání.

73 Jak tedy plyne z bodů 12 a 53 tohoto rozsudku, výkon – ze strany majitele PST – jeho práva duševního vlastnictví prostřednictvím podání žaloby na zdržení se jednání či na stažení produktů může být za okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, kvalifikován jako zneužívající, jestliže takové žaloby mohou vyloučit vstup na trh či udržení na trhu produktů vyrobených soutěžiteli v souladu se standardizovanou technologií.

74 Podle popisu provedeného předkládajícím soudem přitom žaloby pro porušování podané majitelem PST, jejichž předmětem je buď sdělení účetních údajů týkajících se užívání daného PST, nebo přiznání náhrady škody na základě uvedeného užívání, nemají přímé důsledky na vstup či udržení se na trhu produktů vyrobených soutěžiteli v souladu s uvedenou standardizovanou technologií.

75 V důsledku toho za okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, nelze takové žaloby považovat za zneužívající podle článku 102 SFEU.

76 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na pátou otázku, pokud jde o žaloby podané s cílem dosáhnout sdělení účetních údajů či přiznání náhrady škody, odpovědět tak, že článek 102 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že za okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, podniku, který má dominantní postavení a je majitelem PST, který se před standardizační organizací zavázal vydávat licence za podmínek FRAND, nezakazuje podat žalobu pro porušování proti údajnému porušovateli jeho PST, která směřuje ke sdělení účetních údajů týkajících se užívání daného PST nebo k přiznání náhrady škody na základě uvedeného užívání.

K nákladům řízení

77 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 102 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že majitel patentu na standardizovanou technologii stanovenou standardizační organizací, který se před standardizační organizací neodvolatelně zavázal vydávat třetím osobám licence za rovných, přiměřených a nediskriminačních podmínek zvaných „FRAND“ („fair, reasonable and non-discriminatory“), nezneužívá dominantní postavení ve smyslu uvedeného článku, když podá žalobu pro porušení směřující ke zdržení se porušování jeho patentu či ke stažení produktů, k jejichž výrobě byl daný patent použit, jestliže:**

   — **před podáním uvedené žaloby jednak upozornil údajného porušovatele na vytýkané porušení, označil uvedený patent a upřesnil, v čem spočívalo jeho porušení, a jednak poté, co údajný porušovatel vyjádřil vůli uzavřít licenční smlouvu za podmínek FRAND, předá danému porušovateli konkrétní písemnou nabídku licenční smlouvy za podmínek FRAND a upřesní zejména poplatek a způsob jeho výpočtu a**

   — **uvedený porušovatel, který nadále využívá dotčený patent, nezváží pečlivě dotčenou nabídku v souladu s uznávanými obchodními zvyklostmi a s dobrou vírou, což je třeba určit na základě objektivních kritérií a znamená to zejména zdržení se jakékoli odkládací taktiky.**

2) **Článek 102 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že za okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, podniku, který má dominantní postavení a je majitelem patentu na standardizovanou technologii stanovenou standardizační organizací, který se před uvedenou organizací zavázal vydávat licence za podmínek FRAND, nezakazuje podat žalobu pro porušování proti údajnému porušovateli jeho patentu, která směřuje ke sdělení účetních údajů týkajících se užívání daného patentu nebo k přiznání náhrady škody na základě uvedeného užívání.**

Podpisy.